

Meie Leht

Nr. 4 (15) Aastavahetus 2006/07

Kõrveküla raamatukogu direktor Hele Ellermaa:

**„Head kolleegid, leidke aega enda jaoks,
sest kui me ei hooli endast, siis ei hoolita ka meist.
Unistage, armastage, lootke ja ... lugege!“**

**Tartumaa lugejad eelistavad
eesti kirjanike teoseid**

Raamatukoguprogrammi **URRAM** abiga koostatud edetabelist selgub, et 2006. aastal laenutati Tartumaa kogudest kõige sagedamini Erik Tohvri romaani „Sügisvalgus“ (423 laenutust).

Laenutuste esikümnesse mahtusid vaid kolme eesti autori teosed: Oskar Lõvilt „Viktooria“ (362 laenutust), „Klaara“ (301), „Alma“ (298); Erik Tohvri „Tuisune talv“ (342), „Äravalitu“ (302), „Kaldaliiva“ (297), „Äravalitu“ (294), „Arglik kevad“ (291); Elme Väljastelt „Nektariin“ (267).

Eesti autorite teostest kuulusid veerandsaja menuki hulka veel Mae Antsu „Murra leiba nälgijaile“ (11. koht), Tiit Sepa „Hullumaja“ (13), Erik Tohvri „Lepavere mõis“ (19) ja Nasta Pino „Siinsamas“ (25).

Kõige laenutatud välis autori raamatuks kujunes Tartumaal Maeve Harani „Tule tagasi kallis“ (edetabelis 12. koht, 255 laenutust). Paljukirjutud Nora Roberts on Tartumaal populaarsust kaotamas – veerandsaja laenutatuma teose sekka mahtus vaid 2 tema teost.

Kõige enam meeldib Tartumaa raamatukogude laenutajatele kirjastuse „Varrak“ toodang – esikümnest koguni 9 esimest trükist ja veerandsaja seast 14).

**Toredad tunnid Ülenurme
valla raamatukogudes**

Tartumaa raamatukoguhoidjatel on kujunenud tavaks, et jõulukuul sõidetakse külla ühe valla kolleegidele: tutvutakse raamatuvaramutega ja nauditakse jõulumeeleolu nii kontserdisaalis kui pruukostilauas.

Äsjaste jõulude eel võõrustasid kolleege Ülenurme valla raamatukogud. Nii Külitse, Tõrvandi ja Ülenurme raamatukogudes kui Ülenurme Gümnaasiumis ja Reola kultuurimajas oli tunda ja näha, kuidas vastuvõtjad pingutasid külaliste parima vastuvõtmise nimel.

„Uskuge või mitte, kuid vallaametnikud hoolitsesid selle eest, et meie kohvik just teie tulekuks valmis saaks,“ rõõmistas Tõrvandi raamatukogu perenaine Marje Jokk oma niigi uhkete valduste laiendamise üle. Kohvikus korraldatavate kirjandusürituste tarvis on ostetud ka külalisele uhke tugitool. Esimesena peaks sellele istuma Erik Tohvri. **Toivo Ärtis**

JÕULUST JÕULUNI: On alanud uus aastaring, mida meie kõigi teod ja ettevõtmised aitavad ehitada peokuusest säravamaks. Foto: Hele Ellermaa

AUVÄÄRNE: Juba 45 aastat Tõrvandi raamatukogu hoidnud Marje Jokk istub mõnuses tugitoolis, mis ekstra soetatud külalisesinejatele. Foto: Hele Ellermaa

**Mis väärib mäletamist, kui
mõelda aastale 2006? lk 2**

**Sisukad hetked Soosaare,
Murutari ja Ibseniga lk 3**

**Juubeliõnnitlused ühele väga
tugevale kirjanikule lk 4**

**Kuuste raamatukogu ajaloost ja
tänapäevast lk 6 & 7 & 8**

**Arst aitas raamatukoguhoidjal
romaani üllitada lk 9**

Juhan Sütiste luule särab lk 11

**Milline raamat on rikastanud
Sinu elu? lk 12 & 13**

Mis väärrib mäletamist, kui mõelda aastale 2006?

Hele Ellermaa: „Suure juhuse tahtel täitsin kooliaegse unistuse ja käisin Aafrikas.“

Vahekokkuvõte

Millised on kõige eredamad hetked, ettevõtmised või olukorrad, kui põgusalt meenutada 2006. aastat?

Küllap igauks meist loob sellele küsimusele oma mõtteis väga isikliku ja kordumatu vastuse. Kõrveküla raamatukogu direktor Hele Ellermaa talletas ajalooks saanud aasta iseloomulikumaid palgejooni ka kirjaridadena.

Tagasivaade aastale 2006

Milline oli ehedaim üllatus?

Kallid kolleegid raamatukogudest üllatasid mind sünnipäeva puhul Meie Lehe 12. erinumbriga. Minu kohta kirjutatud õhkus mõistmist ja heatahtlikkust, olen väga tänulik.

Säravaim kultuurisündmus?

Osalesin juba kolmandat aastat Tartu kultuurikonverentsil. Tänavu toimus see teemal „Kultuurijuhtimine muutvas keskkonnas“. Kuulata sai väga huvitavaid ja harivaid ettekandeid nii kodu- kui välismaalt.

Põnev oli osaleda ka Norra-Rootsi-Leedu-Eesti ühisseminaril Panevezyses: tutvusime uue raamatukoguga, uuendasime sõprussidemeid kolleegidega ja saime uusi teadmisi koostöö vallast.

Ilusaimad hetked?

Ilusaimad hetked seostuvad teatri- ja kontserdielamustega. Eredalt on meelde jäänud Liisi Koiksoni ja Riho Sibula kontsert „Väike järv“ Kalvi mõisas, „Tõde ja õigus“ Vargamäel ja hiljuti külastatud Pepe Justicia flamengkogrupi etendus Tartus. Mainimata ei saa jätta ka koos hea kolleegiga veedetud puhkusepäevi Pihlaspea rannas.

Koletuim ehmatuse?

Kallaste raamatukogu ja kultuurimaja põleng. Osalesin ka ise põlengujärgsel

EI ME ETTE TEA, MIS ELU MEIL TUUA VÕIB: Kui Hele Ellermaa ühel hommikul leidis oma e-postkastist väga soodsa reisipakkumise, otsustas ta teoks teha oma kunagise lapsepõlveunistuse ja sõitis Aafrikat avastama. Foto: Erakogu

päeval raamatute pakkimisel, olukord oli ikka väga masendav.

Loodan, et Kallaste Linnavalitsus suudab remontida uue aasta esimesel poolel raamatukogule leitud ruumid ja raamatukogu saab avada oma fondi lugejatele.

Meeldejäävaim teorõõm?

Teorõõmiks loen kordaläinud koolituskava raamatukoguhoidjatele ja vabariikliku rahvaraamatukogude suveseminari korraldamist Tartumaal.

Huvitavaim kohtumine?

6. novembril külastasid Tartumaad 19 Soome raamatukoguhoidjat Kristina Virtaneni juhtimisel. Kolleegid olid väga teadmishimulised, neile oli lausa rõõm rääkida oma tööst ja tutvustada Kõrveküla, Vara, Koosa ning Kolkja raamatukogusid. Siinjuures suur tänu Olgale, Sirjele, Kiriakiale ja Tatjanale, kes väga kenasti külalisi vastu võtsid ja nende arvukatele küsimustele vastasid.

Mäletamist vääriv juhus?

Lugeda esmaspäeval postkasti ilmunud reisipakkumist ja reedel täita oma kooliaegne unistus – sõita Aafrikasse, et kogeda Sahara kuumust ja Kartaago ajaloo hõngu.

Eredaim lugemiselamus?

Mats Traadi „Naised ja pojad“.

Tasapisi idanema hakanud tuleviku-plaan, mille teostamine on alles ees?

Oleme plaani võtnud suvise õppereisi, et tundma õppida Harjumaad ja vaadata ka üle lahe Helsingit, nii raamatukogusid kui muid vaatamisväärsusi. Kuidas see korraldatud saab, näitab tulevik.

Aastavahetusest ajendatud soov kolleegidele?

Leidke aega enda jaoks, sest kui me ei hooli endast, siis ei hoolita ka meist.

Unistage, armastage, lootke ja ... lugege!

Õnnesoovid kolleegidele - sünnipäevalastele

Tähtpäevakajastus

Sünnipäevaline detsembris 2006

07. detsember	Karin Evik	41
---------------	------------	----

Sünnipäevalised jaanuaris 2007

13. jaanuar	Toivo Ärtis	38
18. jaanuar	Maret Lukken	54

28. jaanuar	Tatjana Sosnovskaja	51
28. jaanuar	Maie Loot	62
28. jaanuar	Helle Voore	55
29. jaanuar	Elle Kruus	44
31. jaanuar	Tiia Muri	36
31. jaanuar	Liivi Paumets	29

Sünnipäevalised veebruaris 2007

20. veebruar	Sigrid Piiri	51
26. veebruar	Hele Ellermaa	51

Turvalist teed uuel eluaastal!

Oktoobripäev Mark Soosaare ja Kati Murutariga

Viive Vink: „Tublimad kolleegid said kingituseks padja. Huvitav, millele sellega vihjati?“

Traditsioon

Kuuendat maaraamatukoguhoidja päeva peeti Pärnus teatri Endla saalis 30. oktoobril 2006.

Nagu järjekorranumbri näha, on tegemist traditsioonilise üritusega. Maaraamatukoguhoidjate kokkusaamise ajast kulub kindlalt üks osa parimate kolleegide õnnitlemisele, kuid alati on korraldajad leidnud ka kohapealt huvitavaid esinejaid.

Sel korral oli esimese tervitajana lubatud küll kurikuulsat Pärnu linnaepäd **Mart Viisitamme**, kuid kahjuks saatis ta vaid oma asetäitja.

Peale tervitusi sai sõna **Mark Soosaar**. Tema jutt puudutas raamatuid, raamatutega tegelejaid ja üldiselt meie elu.

Kati Murutari sõnavõtu põhiteemaks olid tema tegemised ja uued väljakutsed. Kati jõuab palju. Kasvatab ta ju viit last ning kahte bernhardiini ja jagab oma tegemisi kahe kodu vahel Rannus ja Liul. Uuesti on ta ka hobuste omanik ja Rõngumail arendatakse hobuteraapia talu. Ja kuskilt leiab Kati aega ka kirjutamiseks.

Endast rääkida oskab Kati huvitavalt ja suudab samas saaligi silmas pidada. Nimelt istusin ma küll saali eelviimases reas, aga kui ta hakkas rääkima Barbarast, siis hõiskas: „Oi, ma näen saalis sealtkandi Rannu raamatukogu juhatajat!“ Minu

RÕÖM KAUNIST PÄEVAST, HEAMEEL TUBLIST KOLLEEGIST: 2006. aasta parim raamatukoguhoidja **Lea Tali** kolleegide seltsis, Koolibrilt kingiks saadud salapärase sõnumiga patja hoiab **Hele-Kaja Mäesepp**. Foto: **Hele Ellermaa**

jahmatust oli küll päris suur. Oskasin vaid aralt vastu lehvitada.

Peale väikest vaheaega esinesid meile Pärnu Kaunite Kunstide Kooli lapsed. Ning oligi käes aeg õnnitleda maakondade parimaid maaraamatukoguhoidjaid! Sel korral pidi tublimat tutvustama antud maakonna esindaja. Meie poolt oli pärjatud **Lea Tali** ja teda tutvustas väga kenasti **Toivo Ärtis**. Lisaks ERÜ ja kultuuri-

ministeeriumi meenetele said tublimad kingituseks ka Koolibri kirjastuse poolt padja. Huvitav, millele sellega vihjati?

Muidugi jäädvustati meie parimad kolleegid ajaloo tarbeks ühispildile.

Maaraamatukoguhoidja päev oli ühtlasi ka raamatukogupäevade lõpuürituseks. Seetõttu ootas meid enne pikka koduteed rikkalik peolaud.

Viive Vink

Sisukas õhtupoolik Norra suursaadiku ja Ibseniga

Kultuuriruum

Arvatavasti said kõik maakonna raamatukogude juhatajad **Norra suursaadikult kutse tulla 28. novembril seminarile „Ibseniga Tartus“ ja sellele järgnevale filmiõhtule. Tosin meie hulgast ka osales.**

Tegemist oli suurepärase üritusega. Märkimisväärne on ju ainuüksi fakt, et üks saatkond kutsus raamatukoguhoidjad osalema oma ettevõtmisele. Väarikust lisas üritusele ka toimumiskoht – Tartu Ülikooli Ajaloomuuseum.

Aktuaalne ja huvipakkuv Ibsen

2006. aasta oli Norras kuulutatud Ibseni aastaks ja seetõttu toimus üle maailma palju kirjanikule pühendatud üritusi. Eestis oligi Tartus toimunud seminar lõpuürituseks. Kohal oli **Norra suursaadik Stein**

Vegard Hagen, kes ütles avasõnad. Ibsenist ja tema loomingust ning selle tähtsusest ja päevakohasusest tänapäeval rääkisid saatkonna kultuurisekretär **Piret Marvet** ja TÜ norra keele erakorraline lektor **Inger Synnøve Moi**. Kõlama jäi mõte, et Ibseni loomingus käsitletud probleemid on tänapäevalgi aktuaalsed ja huvitavad inimesi. Samas on norralased leidnud, et Ibsen on mujal maailmas rohkemgi populaarne kui oma kodumaal.

Norra keele tudengite loetud katked **Henrik Ibseni** kirjadest iseloomustasid, et ta oli väga oma peret hoidev inimene. Kuigi kirjanik elas üle kümne aasta võõrsil, muretses ta pidevalt kirjades pere hea käekäigu pärast.

Mare Tommingas rääkis „Peer Gynti“ lavale toomisest „Vanemuises“. Käisin seda etendust nädal enne seminari vaatamas ja seetõttu oli väga huvitav lavastajalt kuulata, miks ta kasutas just niisuguseid vahendeid lavastuses. Nii mõnegi mulle

arusaamatu episoodi rääkis **Mare Tommingas** lahti. Soovitan kõigil seda etendust „Vanemuises“ vaatama minna. Tegemist on küll ballettiga, aga etendus on väga huvitavalt lahendatud ja muidugi kõlab ilus Griegi muusika.

Seejärel sai sõna **Hannes Kaljujärve**, kes mõne aasta taguses etenduses „Ehitusmeister Solness“ mängis peaosalist. Kuigi ma pole seda etendust näinud, oli huvitav jälgida nii **Piret Marveti** poolt esitatud int-rigeerivaid küsimusi kui **Hannes Kaljujärve** leidlikke vastuseid.

Tartu keelpillikvartett koos solisti **Pille Lillega** andsid veel väikese õhtukontserti „Peer Gynti“ teemadel.

Peale väikest kohvipausi järgnes filmiõhtu.

Oli tõepoolest väga meeldiv ja sisutihe õhtupoolik. Sellel osalenud Tartumaa raamatukoguhoidjad on väga tänulikud **Norra suursaadikule** kutse eest.

Viive Vink

Juubeliõnnitlused ühele väga tugevale kirjanikule

Mats Traat oli poisikesena Rannu raamatukogus suur lugeja – ikka seljakotitäis korruga

Peegeldus

Kirjanik Mats Traat tähistas 23. novembril oma 70. sünnipäeva.

Mats Traati peavad oma kodukandi kirjanikuks mitmed paigad Eestis, sealhulgas ka Rannu vald.

Rannu on jätnud jälje nii Mats Traadi ellu kui loomingsusse

Mats Traat on elanud Rannus (täpsemalt Kureküljas). Ta on õppinud Rannu koolis ja siin ka kätte saanud põhikooli lõputunnistuse (tollal küll 7 klassi). Ja otse loomulikult on ta olnud Rannu raamatukogus suur lugeja – ikka seljakotitäis korruga.

Mats Traadi sulest on ilmunud mitmeid Rannu-teemalisi teoseid. Tuntuim neist on romaan „Maastik õunapuu ja meierei korstnaga”.

Oma lapsepõlvemal on käinud Mats Traat lugejatega kohtumas päris mitmel korral. Säilinud on postkaart tema vastusega küllakutsele tulla lugejatega kohtuma 1966. aastal. Kümne aasta eest tähistasime aga koos kirjanikuga suurejooneliselt tema 60. juubelisünnipäeva.

Igati väärt kirjamees

Tänavu tähistas Eesti Kirjanike Liit Mats Traadi sünnipäeva 22. novembril kirjanduskonverentsiga. Õhtul toimus aga kirjanduslike kolmapäevade raames juubilarile pühendatud luuleõhtu.

Otsustasime koos Hele Ellermaaga neil üritustel osaleda ja ka omalt poolt juubilarile õnne soovida.

Konverentsil oli päris huvitavaid ettekandeid (täpse kavaga saab huvi korral tutvuda Eesti Kirjanike Liidu kodulehel). Põhjuse selleks annab ju kirjanik ise – ta kirjutanud nii luulet, novelle kui ka romaane. Toomas Liiv arutles teemal, kas Mats Traat on käsitletud oma loometee alguses kaduvikku või igavikku. Peeter Olesk väljendas imestust, et Mats Traat

RANNU INIMESED ISEKESKIS: Viive Vink paitab pilguga hetke, kui Mats Traat kirjutab tema palvel autogrammi järjekordsesse uudisteosesse, neid pildistab Hele Ellermaa, kes korraldas aastaid Rannu naabruses Kureküla raamatukogu tööd.

on suutnud endast kõnelema panna nii luuletaja kui prosaistina.

Anneli Kõvamees võrdles Mats Traadi romaani „Karukell, kurvameelsuse rohi” ja Karl Ristikivi romaani „Lohe hambad”. Ta leidis neis teostes mitmeid sarnaseid elemente. Juubilar küll väitis, et niisugune võrdlus on suhteliselt vägivaldne.

Tiina Kirss käsitles Traadi kirjanduslikke naisi. Seda teemat käsitleti teisteski ettekannetes ja leiti, et meeskirjaniku kohta on Traadi naistegelased väga tõetruud. Samuti räägiti ka ühest väga olulisest osast kirjaniku loomingsusse – tema kultuuriloolistest novellidest.

Konverentsil jäi kõlama mõte, et Mats Traadi näol on meil tegemist ühe väga tugeva kirjanikuga. Tema Palanumäe sarja viimase osa „Naised ja pojad” (ilmunud 2006. a Loomingus) näol on tegemist ühe stiilipuhtamalt ülesehitatud armastusromaaniga.

Konverentsi vaheajal oli mul võimalus (tänu tuttavale raadioreporterile Vallo Kelmsaarele) öelda ka paar lauset raadio-

uudistesse. Ja ega ma valetanud, Rannus loetakse ikka Traati ja suurem huvi tärkas, kui panin välja raamatunäituse kirjaniku loomingsusse.

Kodukandirahvas kutsub noorusmaale

Luuleõhtul esitasid Mats Traadi luulet Kaie Mihkelson ja Aarne Üksküla. Nende luulevalik oli pisut üllatav, aga loomulikult väga hea. Muusikalisi vahepalasisid esitasid Sigrid Kuulmann viiulil ja Marko Martin klaveril.

Kuigi juubilaril pidulik austamine pidi toimuma järgmisel päeval Tallinna Raekojas, oli luuleõhtu lõppedes ka Kirjanike Majas palju õnnitlejaid, allakirjutanu sealhulgas. Andsime üle oma õnnesoovid ja pisikesed Rannu valla meened. Välja sai kaubeldud ka lubadus, et kunagi tuleb Mats Traat veelkord Randu lugejatega kohtuma ja taastutvuma oma noorusmaaga.

Viive Vink,
Rannu raamatukogu juhataja

Kitsaskoht

„Värsket Rõhu“ internetikodust võib lugeda, et jõulunumbris (nr 8/2006) kirjeldab Mehiko-seiklusi Heikko Ellermaa – „Meie Lehe“ toimkonna usin aitaja.

Teadmata, millistest seiklustest Heikko kirjutab, võin kinnitada, et ka koduses Tartus võib langeda tülivate sekelduste ohvriks. Näiteks siis, kui tahad osta „Värsket Rõhku“. Et toi-

metus on loobunud ajaleheputkade teenetest ja panustab raamatupoodidele, seadsin sammud Apollo kauplusesse.

Kõige värskem „Värsket Rõhku“ veel (või juba?) müügil ei olnud, kuid seda sain küll teada, et endast kõrgelt arvav raamatukauplus Apollo häbeneb või alavääristab kultuuri ja kirjandusajakirju. Need on tuubitud tihedalt riulitele raamatute sekka. Ajakirjanduse stendil eksponeeritakse aga ajakirju „Kodukiri“, „Sporditäh“, „FAM“ jt – ju need on raamatukauplusele sobivamaks ja tulutoovamaks müügiartikliks. Kummaline, et „Looming“ jt on sootuks kättesaadavamad toidupooides. **Toivo Ärtis**

„Maalin ja joonistan ma rohkem hobi korras.“

Kõrveküla raamatukogus võis vaadata noore kunstniku Liina Laane esimest näitust

Loomejõud

Liina Laan, kunstnikunimega To Lous avas 10. novembril oma esimese näituse Kõrveküla raamatukogus.

Liina Laan on sündinud 10. augustil 1985. aastal Tartus. Ta on elanud 1997. aastani Kõrvekülas, lõpetanud Tartu Kunstigümnaasiumi ja töötab käesoleval ajal reklaamifirmas Valge Kass.

Liina Laan endast

„Oma esimese kunstipisiku sain arvatavasti siitsamast Kõrveküla põhikoolist, Reet Tallo käe all. Au ja kiitus talle, sest sellist mitmekülgset ja paljuhaaravat kunstiopetajat ei kohta just tihti.

Sellele järgnesid õpingud Tartu Kunstigümnaasiumis, kus õpetati kõiki kunstiliike süvendatult. Mäletan veel seda, et sinna kooli minek oli omaette müsteerium – kaks nädalat enne septembri algust teatasin vanematele, et tahan „linnakooli“ minna, kusjuures millisesse, see polnud üldse oluline.

Õnneks – rohkem ema utsitusel – sai otsustatud siiski kunstikooli kasuks.

ENESETEOSTUS: Liina Laane avas Kõrvekülas oma toredate loometööde väljapaneku. Foto: Hele Ellermaa

Pärast gümnaasiumi lõpetamist, käisin paar kuud veebidisaini õppimas, sealne kompositsiooniõpetus oli tegelikult üks parimaid.

Hiljem joonistasin Laine Puki käe all Krokiistuudios, töökoha vahetuse ja ajannappuse tõttu pidin sellele aga loobuma.

Hetkel töötan aga reklaamifirmas, kus olen kõvasti oma arvutigraafikaalaseid teadmisi lihvinud.

Maalin ja joonistan ma tegelikult rohkem hobi korras.

Kuna loodus suudab meid võluda juba niisama oma kaunite vaadetega, siis olengi hakanud pigem tundmatut, eksisteerimatut kujutama, et viia vaataja hoopis teistsugusesse – EBAREAALESSE – maailma.

Kohta, kus kõik on uus ja kordumatu.

Näituse idee iseenesest oli algselt minu ja mu sõbra vaheline nõök.

Kui jälle kokku trehvasime, oli tal hea norida, et kunas siis juustu ja veini saab?

Aga asi läks niikaugemale, et naljast saigi näitus ja omamoodi eneseteostus.“

Liina tänab oma näitust tutvustavas tekstis abistamise eest vanaisa, öde Maret, kõiki sõpru ja soovib edukat näituse nauditumist!

Kõrveküla raamatukogu tänab noort kunstnikku huvitava näituse eest ja soovib häid ideid uuteks näitusteks.

Hele Ellermaa

Jõulukink kogu perele ehk TÕN-i täistabamus

Melliste raamatukogu eestvõttel õpetati huvilistele kaltsuvaipade kudumist

Teorõõm

Raamatukogutöötajate suveseminaril kuulsin täiskasvanud õppija nädalast (TÕN) kui ANDRASE iga-aastasest ettevõtmisest.

Ehkki selle aasta oktoobriks oli TÕN jõudnud üheksanda verstapostini, polnud ma varem sellest justnagu midagi kuulnud.

Kangakudumise vaev ja mõnu

Nädala moto "Õpime mõnuga!" väärustas elukestvat õpet, mis seotud loomingu tegevusega.

Minu jaoks sai TÕN täistuuri peale kohe oktoobrikuu esimestest päevadest, mil asusin usinasti uurima seniilmunud käsiraamatuid ja ajakirjade artikleid kangakudumisest. Kodus aga oli kogu pere ametis kudumise eeltööga – kaltsuvaiba tarbeks materjali lõikumisega. Esmalt lihtsana näiv töö oli piisavalt tüütu ega olnudki nii lihtne, kui ma olin arvanud.

Tulevase kauni kudumi saamiseks oli vaja leida ühtset materjali ja sobivaid värve. Käärnid aga pidid olema selle tegevuse tarbeks hästi käepärased ja teravad. Rõõmustav ja edasiviiv oli kogu asja juures see, et vanad riideesemed leiavad nii uue kasutusala ja panipaikadesse sai ruumi juurde.

Vanarahva tarkusesõnad ütlevad, et kangast tuleks alustada kas teisipäeval, neljapäeval või pühapäeval ning vanal kuul. Ka tuleb silmas pidada, et kanga lõpetamine ehk kanga tapmine satuks samale nädalapäevale. Esimese kudumispäeva õhtuks peab aga kangapoom koos kootud vaibaga saama särge selga, et ülejäänud kudumistöö hästi edeneks.

Kuigi raamatukogu keldrikorrusel seisis kangasteljed tööotel, ei saanud praktiline kudumistöö veel mitte hakatust. Ees olid kõik keerulised kanga ülespanekuga seotud tööloigud: lõime käärimine, lõimepatsi palmitsemine, vaheliku fikseerimine, kanga rehatamine, lõimepakule kerimine, niietamine, soastamine ja seejärel ühtlase pinge all kangalõime kangapoomile sidu-

mine. Seda tööd on raamatu järgi üpriski keerukas õppida ja ega üksinda kogu selle toiminguga toime ka ei tule. Tänu Mäksa vallavalitsuse mõistvale suhtumisele ja Aasa poolt kirjutatud KOP-i projektile „Kangasulane ja – sõlg“ on meil abivalmis juhendajaks kogemustega käsitöömeister Helvi Veeber

Ohtralt triiburõõmu

Nüüdseks on asi niikaugel, et 8,5 meetrit vaipu on valmis. Kõige pikem on 2,5-meetrine koridorivaip ja kõige lühemad on paar halli-punase-valge-triibulist tugi-toolikatet. Vaibad on kõik rõõmsalt triibulised ja asjatundjate sõnul esimese korra kohta päris hästi õnnestunud.

On igati heameel, et sain täiskasvanud õppija nädalal nii toreda ettevõtmise osaliseks. Ja kuigi kuupäevaliselt on järgmine TÕN alles aasta pärast, tasub elukestvat õpet igal ajal arendada ning iseennast loomingulises tegevuses proovile panna.

Ruta Rebane,

Melliste raamatukoguhoidja

„Raamatukogu peidab endas tõelist vara.“

Kuuste raamatukogu juubelipeol tunnustati agaramate lugejate raamatuarmastust

Kordaminek

„Raamat, raamat,
raamat on sõber, kes alt ei vea,
raamat, raamat,
ja pealt ei vea raamat sind ka!“

Kuuste raamatukogu 80. aastapäeva tähistamisel laulis saalitäis rahvast ühel häälel ja meelel seda kirjamees **Henno Käo** surematust andest sündinud lustakat, kuid samas hümnilikult mõttesügavat sõnaseadet.

Kuuste raamatukogu tähtsa sünnipäeva pidu peeti 17. novembril. Raamatukogule peavarju pakkuva koolimaja saalis teoks saanud tähtpäevaaktusel suutis raamatukogu tänane perenaine Heli Nemvalts nõnda osavalt aega jagada ja valitseda, et seda jätkus nii eredate ajaloohekede meenutamiseks kui nende inimeste esiletoomiseks ja tänamiseks, kes on silma paistnud eriti tulise lugemiskire ja raamatuarmastusega.

Kuuste raamatukogu pidas juubelipeol tänukirjaga meele oma aktiivsemaid lugejaid. „Kriteeriumiks oli sedapuhku täiskasvanutel vähemalt 300 ja lastel 50 laenutatud raamatut-ajakirja viimase nelja aasta jooksul,“ selgitas Heli Nemvalts. „Lõplikku pingerida koostada ei õnnestunudki, sest raamatukoguprogramm URRAM keeldus uskumast, et keegi võiks olla laenutanud rohkem kui 500 teavikut.“ Arvutiprogrammi piiratud võimekus tuleneb ilmselt tema loojate, andunud arvutigurude, veendumusest, et teise kirjaoskuse võidukäigu ajastul vajub paberilt lugemine unustusehõlma. Heli Nemvalts võib Kuuste raamatukogu kogemuse põhjal kinnitada, et asjatult kiirustavad kõik, kes tahaksid raamatukogudele ja trüki-sõnale hingekella lüüa.

PERENAINE: Kuuendat aastat ohjab Kuuste raamatukogu tegevust Heli Nemvalts. Foto: Heigo Mägi

Aastatel 2003 kuni 2006 on olnud Kuuste raamatukogu aktiivsemateks lugejateks täiskasvanutest Monica Hiiemäe, Liivia Rätsep, Rein Lindström, Virve Eensalu, Heli Nemvalts, Evi Allikmaa, Mare Hermann, Juhan Padjus, Tiina Kolsar, Saima Nemvalts, Marju Orion, Niina Kivimaa ja Maie Brenner.

Õpilastest on usinalt raamatuid „neelanud“ Elerin Vesso, Marge Miina, Maarja Rannik, Hedi Vesso, Kadi Voika, Karmen Vesso, Sander Padjus, Eneli Kotkas, Avely Voore ja Karola Hiiemäe.

Virk ja huviline lugeja oli oma koolipoispõlves ka Aimur Kruuse, kes täna juhib kirjastust Grenader. Tänuks kunagiste lugemiselamuste eest tõi ta Kuuste raamatukogule kingitusena suure koguse oma kirjastuse väärtteoseid.

jastus Grenader annab välja peamiselt kõrge kvaliteedilisi rikkaliku fotomaterjaliga illustreeritud ajaloo- ja turismiraamatuid ning kauneid fotoalbumeid. Kõiki neid kingipakis rohkesti leiduski. Nii mõnigi seni rahanappuses hankimata jäänud raamat on meil nüüd olemas.

Ajalooramatutest väärivad nimetamist Mart Laari mahukas uurimus ärkamisaja eestvedajatest pealkirja all „Äratjad“ ning sama autori fotorohke väike ajaloo-sari, samuti Donald Koppeli fotoalbum eestlastest II maailmasõjas, Jüri Kuuske-maa keskaegseid Tallinna käsitöölisi tutvustav „Hea töö headele inimestele“ ning raamat eesti preemärkidest. Memuaarisari

Varaait teadmistele

„Raamatukogu peidab endas tõelist vara. Seal on sageli sadade, vahel ka tuhandete aastate vanuseid tarkusi.“ – nõnda mõtiskles Kuuste kooli lõpuklassi õpilane Ardo Peda kirjandis, mille ta esitas Kuuste raamatukogu tegutsemisjuubeli auks korraldatud õpilaste kirjanditevõistlusele.

Nii sadade kui tuhandete aastate tarkust hakati Kuuste piirkonnas raamatukogusse koondama 1926. aastal. Toona otsustas Vana-Kuuste vallavalitsus, et Sipe algkooli juurde luuakse avalik raamatukogu nii täiskasvanute kui õpilaste tarvis.

Pärast pikki aastakümneid ja paljusid ränkraskeid kolimisi leidis Kuuste raamatukogu 2001. aastal taas pesapaiga koolimaja katuse all. Sellest ajast alates on raamatukogu ja kooli tegevus põimunud tihedaks koostöök. Raamatukogu juubeli auks korraldatud kirjandivõistlus oli üks viimaseid ettevõtmisi. Oma suhetest raamatu ja raamatukoguga kirjutasiid kõige huvipakkumavamalt Hendrik Hermann (2. kl), Kristjan Schneeberg (2. kl), Ristin Kaseorg (3. kl), Villu Sondberg (3. kl), Anneliis Voore (5. kl), Veeda Kala (6. kl), Kaspar Vesso (7. kl), Avely Voore (8. kl), Ardo Peda (9. kl) ja Katrin Vesso (9. kl). Parimad kirjutajad said auhinnaks – mida muud kui raamatu.

„Raamatukoguhoidja on nagu raamatukogu hing,“ kirjutasi oma võistlustöös Veeda Kala. „Ta annab sulle head energiat ja teeb raamatukogu eriliseks.“

Kaheksa aastakümne eest asutatud raamatukogu kõige teenekamaks hoidjaks on olnud Saima Nemvalts – 42 tööaastat! Tema töid ja toimetusi jätkab juba kuuendat aastat tütar Heli, kellele vallavalitsus kinkis raamatukogu juubeli puhul uue trooni, argisemalt öeldes töötooli.

Toivo Ärtis

Suurejooneline sünnipäevakink

Tänumeel

Kuuste raamatukogu 80. sünnipäeval jagus õnnitlejaid ja kingitoojaidki, mille eest kõigile suur tänu.

Suurejoonelisima kingitusega tuli sünnipäevale kirjastuse Grenader juhataja **Aimur Kruuse**, kes lisas raamatukogu riulitele 74! oma kirjastuse raamatut. Kir-

“Aja lood” sisaldab eestlaste kirjusid elusaatusi omariikluse algusaegadest tänapäevani.

Eestit ja Lätit tutvustavate kaunite pildiraamatute lisaväärtuseks on see, et neid on meil nüüd kümne rahva keeles, naabritest kuni jaapanlasteni välja. Ja kenad fotoalbumid Eestimaa eri paigust rõõmutavad lihtsalt silma.

Jääb vaid lisada, et kingipaki maksumus on ligilähedane Kuuste raamatukogu poole aasta raamatute tellimisrahale, sisuline väärtus hindamatu!

Aitäh, Aimur!

Kuuste raamatukogu juhataja
Heli Nemvalts

Tagasivaade Kuuste raamatukogu tegevusaastatele

Aastal 1926 asutati Sipe algkooli juurde raamatukogu nii täiskasvanutele kui õpilastele

President raamatukogus

Kuuste raamatukogu sünniajaks võib lugeda aastat 1926, mil Vana-Kuuste vallavalitsus otsustas asutada Vana-Kuuste Sipe algkooli juurde avaliku raamatukogu nii täiskasvanutele kui õpilastele ühiseks kasutuseks.

Aastatel 1926 kuni 1940 asus raamatukogu koolimajas kapis

Raamatukogu mahtus ära klassitoo kappi ja jäi sinna 15 aastaks.

Raamatukogu komplekteerimine ja laenutamine tehti ülesandeks kohalikule koolijuhatajale Eduard Pügile. Esimese tööaasta aruandest ilmneb, et raamatute arv kogus oli 54, sellest ilukirjandust 45. Raamatukogus oli sisse seatud inventarivihik ja kaardikataloogid. Raamatud olid liigitatud. Lugejaid oli kokku 34, neist 14 õpilast. Laenutamine toimus tasuta. "Ilma kindla elukohata ja tundmata inimese käest" võeti vallavalitsuse nõudel 200 marka tagatist.

Raamatukogu hakkas hoogsalt kasvama. 1. jaanuaril 1940 oli fondis 703 raamatut, neist ilukirjandust 433. Kõik raamatud olid eestikeelsed.

Raamatukogu oli avatud 2 tundi nädalas, igal teisipäeval kl. 14 – 16, korraga laenutati 4 köidet 30 päevaks.

Kõige rohkem loetud raamatud 1939/40. aastal:

Mälk, A.	Õitsev meri (12korda);
Zilahy, L.	Kaks vangi (12x);
Roht, R.	Elutu (11x);
Roht, R.	Igapäevased inimesed (11x);
Mälk, A.	Taeva palge all (10x);
Paldrok, A.	Loomulik ravimiõpetus (8x).

Aastaaruandes kurdetakse, et pole raha ajalehtede ostmiseks ega kohast ruumi lugemistoaks.

Eduard Pügi laenutas Kuuste rahvale raamatuid senikaua, kui sõda Sipe koolimaja ja sealhulgas ka raamatukogu laastas.

Aastatel 1941 kuni 1950 tegutseb raamatukogu raskusi trotsides

1941. aastal toodi raamatukogu Sipe koolimajast üle endisesse Vana-Kuuste mõisahoonesse, kus asusid tööle ka Vana-Kuuste valla täitevkomitee ja rahvamaja.

Kooliraamatukogu jäi Sipele ja hävis sõjas peaaegu täiesti. Ka Kuuste raamatukogu sai osaliselt kannatada. Peale sõda

alustas raamatukogu tööd 1945. a. Algul oli raske leida pädevat raamatukoguhoidjat, mistõttu töötajad vahetusid sageli.

1947. aasta kontrollakt oli kriitiline:

1. Puudub põhinimestik, raamatud on üldse inventeerimata, tähendab puudub alus raamatukogu tööks, puudub võimalus kontrollida raamatukogu fondi, alal hoida, näha fondi liikumist.

2. Puuduvad dokumendid raamatute kustutamise kohta.

3. Puuduvad kataloogid, tähendab puudub võimalus hinnata raamatukogu fondi sisuliselt, tutvustada lugejat raamatukogus olevate raamatutega.

4. Raamatud on liigitamata ja raamaturiivil on täielik korralagedus.

5. Raamatute tagastamine pole sündinud ettenähtud tähtpäevadel, nende tagastamiseks pole tarvitusele võetud mõjuvaid abinõusid.

1947. aastast asus aga Kuuste raamatukogus kindlakäeliselt ja eesrindlikult tegutsema aja nõudeid järgiv **Elisabeth Kihno**. Tema tööd kroonis kiire edu: 1948. aastal saavutas Kuuste raamatukogu vabariiklikul raamatukogude ülevaatusel 1. koha.

1948. a. ülevaatus käigus parimaks osutunud raamatukogud:

1. koht – Kuuste valla Kuuste raamatukogu, mis asub Kuuste rahvamajas ja valla täitevkomitee ühistes ruumides endises mõisa hoones, kasutusel on 2 tuba – laenutus- ja lugemistuba. Fond 1342, neist 1948. a jooksul saadud 379 köidet. Lugejaid 1948. aasta kestel 200, neist kuni 16-aastasi lapsi 49. Seisuga 1. jaanuar 1949 – 162 lugejat, neist lapsi 36. Laenutusi 1948. a jooksul 3864, neist venekeelseid 261. Liigituste järgi: poliitilisi 481, loodusteaduslikke 161, tehnilisi 34, põllumajanduslikku 66, ilukirjanduslikke 2011, lastekirjandust 869, muud 242. Raamatukogus on süstemaatiline kataloog, lugejate kaardid, raamatukogu päevik, lugejate registreerimise vihik, massiürituste vihik. Raamatukogu on kaunistatud loosungite, partei ning valitsuse juhtide piltidega. Näitlikust agitatsioonist on raamatukogus 1948. a jooksul välja pandud: 1) kohalike saadikute valimiste skeemid, 2) "Meie saadikukandidaadid", 3) montaaž "Mida andis nõukogude võim Nõukogude Eesti noortele?" 4) Kuuste valla viisaastaku plaan, 5) montaaž "Meie kolhooside esimesed saavutused" 6) montaaž "Kuuste vald sotsialistliku arengu teel" 7) Kuuste ja Taru valla sotsialistliku võistluse graafik. Viljakoristus- ja lõikustööde ajal organiseeriti ja sisustati punanurk vilja

vastuvõtupunkti juurde, organiseeriti näitliku agitatsioonina varumise nurk. Raamatukogu lugemistoas on alaliselt laual kaustad: a) "ENSV kolhoosid", b) "30 aastat Nõukogude Armeed", c) "M. Gorki. A. H. Tammsaare", d) "Kommunistliku Partei manifest 100", e) "Kirjandus ja kunst". Lugejaile on organiseeritud kirjanduslikke õhtuid: E. Vilde elu ja tegevus, M. Gorki elu ja tegevus, L. Koidula surmapäeva tähistamine, raamatu "Üleskiintud uudismaa" ühiskondlik-poliitiline tähtsus, mida esitati 2 korda. Kirjanduslikest õhtuist osavõtjaid 283 inimest. Näitusi oli 24, 571 külastajat. Vestlusi 21, 624 kuulajat, neist kolhoosidele 7: "Üleskiintud uudismaa", Raadio arenemine N. Liidus jt. 3 rändkogu: Villemi sovhoosis, Sipe MTK-s, kolhoosis "Uus Elu". Abistatud kolhoosi "Õige Tee" raamatukogu sisseseadmisel.

2. koht – Saare valla Saare raamatukogu Saare rahvamajas.

3. koht – Sadala valla Sadala raamatukogu Sadala rahvamajas.

Aastatel 1951 kuni 2000 koolis raamatukogu viis korda

1951. aastal asus Vana-Kuuste endises mõisahoones tööle Kuuste 7-klassiline kool ja raamatukogul algasid rännuaastad. Poole sajandi jooksul on tulnud viis korda asupaika vahetada, sest alati on ruume kellelegi rohkem tarvis läinud.

Kolimiste raskus langes 1959. aastast raamatukogu juhatama asunud **Saima Nemvaltsi** õlgadele. Mõisahoonest koliti kõigepealt kõrvalasuvasse moonakamajja, kus paiknesid ka mõned kooliklassid ning õpetajate korterid. Kuid needki ruumid tuli peagi vabastada ning järgmiseks peatuspaigaks sai senine kolhoosi Uus Elu kontor. /Järg lk 8./

Raamatukogutraditsiooni lätend

Tagasivaatena võib meenutada, et juba 1903. a asutatud Vana-Kuuste ministriumikoolil oli üsna suur venekeelne raamatukogu, kus leidus muuhulgas valik Lermontovi, Gogoli, Tolstoi jt klassikute teoseid.

Eestikeelseid raamatuid laenas koolmeister eriti tublidele õpilastele isiklikust kogust. Nii neil aastail siin õppinud Julius Kuperjanov kui Henrik Visnapuu on kaas-aegsete mälestuste põhjal saanud koolist kaasa suure lugemishuvi.

Ka kohalikul põllumeeste seltsil oli juba sajandi alguses väike raamatukogu.

„Elu on raamat, ela kas või raamatukogus.“

Kuuste raamatukogu 80. sünnipäeva auks korraldatud õpilaste kirjandivõistlusel avaldasid noored lugejad mõtteid oma suhetest raamatu ja raamatukoguga kirjutades teemal „Raamatukogu – minu tark sõber“.

Mõttelaad

Mulle meeldib raamatuid lugeda. Meie raamatukogu on ilus, selle akendest avaneb kaunis vaade parki. Raamatukogus on mugav istuda ja ajakirju sirvida. Veel on hea see, et ei pea laenutamise eest maksma. Kui on vaja midagi teada saada, siis lähen raamatukokku otsima, mida mul vaja on. Raamatud on seal ilusti tähes- tikulises järjekorras teemade järgi ja kui

ma isegi selle abil üles ei leia, siis ma kutsun endale appi raamatukoguhoidja.

Meie raamatukogu on vana ja väärikas, soovin sellele raamatukogule head jätku.

Anneliis Voore (5. kl)

Minu arust on raamatu lugemine väga mõttetu, aga mõnes mõttes ei ole, sest sellega saab targaks. Meie koolis käib päris palju rahvast raamatukogus.

Meie koolis hoiab raamatukogu Heli Nemvalts. Temal on kõik need raamatud juba peas, seal on umbes 15000 raamatut.

Kui mina peaks need raamatud pähe õppima, siis läheks sellega mul umbes viis aastat. **Kaimo Poska** (8. kl)

Raamatud on väga head abilised ka elus. Näiteks miljonimängus. Kui sa oled lugenud erinevaid raamatuid, siis on asi palju lihtsam. Raamatukogu on vana hea sõber, kes on alati käepärast võtta.

Alvar Miina (7. kl)

Elu on raamat, ela kas või raamatukogus. **Keimo Palusoo** (7. kl)

Tänane Kuuste raamatukogu asub pärast ränkraskeid kolimisi taas koolimajas

/Algus lk 7./

Mõisahoonest koliti kõigepealt kõrvalasuvasse moonakamajja, kus paiknesid ka mõned kooliklassid ning õpetajate korterid. Kuid needki ruumid tuli peagi vabastada ning järgmiseks peatuspaigaks sai senine kolhoosi Uus Elu kontor. Kui maja läks eravaldusse ning valmis Vambola kolhoosi kontor Rebasel, kolis raamatukogu järjekordselt vabanenud kontoriruumidesse. Kui seegi hoone korteriteks muudeti, kolis raamatukogu kõigi aastate halvimaissse tingimustesse – kolhoosi töökoja 30 m² suurusesse kütteta abiruumi

Aasta 2001: ring saab täis, raamatukogu naaseb koolimajja

2001. aasta oli Kuuste raamatukogule rõõmutoov, sest avanes võimalus kolida avaratesse ümberehitatud ruumidesse Kuuste põhikoolile kuuluvas Vana-Kuuste mõisahoones. Seega jõudis raamatukogu tagasi sinna, kust 1951. aastal koolile jalgujäämise tõttu lahkuda tuli. Poole sajandi jooksul on õpilaste arv koolis paraku vähenenud, mistõttu nüüd mahuvad kool ja raamatukogu kenasti ühe katuse alla.

Raamatukogu põrandapind on nüüd 81,5 m², ruumi piisab nii kohallugemise, avariilite kui õppekirjanduse kogu jaoks. Raamatukogu kõrvalruumis paikneb viie arvutitöökohaga avalik-õiguslik Internetipunkt. Võimalik on ühendada Interneti- ja raamatukogukülastus.

2001. aastal toimus ka põhjalik tegevuse ümberkorraldus: küla- ja kooliraamatukogu (taas)ühendati ühtseks Kuuste raamatukoguks, mis teenindab nii kõiki piirkonna lugejaid kui kooli, tegeldes sealhulgas ka õppekirjanduse hankimise, laenutuse ja müügi- ja raamatuid on koos õpikutega üle 15000, lugejaid üle 200. Ühendatud raamatukogu juhatajana hak-

TAAS KOOLIMAJA KATUSE ALL: Kuuste koolile kuuluva mõisahoones on raamatukogu asupaigaks alates 2001. aastast. Foto: Heigo Mägi

kas tööle Kuuste kooli emakeeleõpetaja **Heli Nemvalts**.

Ühtaegu saadeti tänuga teenitud vanaduspuhkusele **Saima Nemvalts**, kes oli töötanud Kuuste raamatukogu juhatajana 42 aastat (seega üle poole raamatukogu eluajast!), samuti kauaaegne kooliraamatukogu juhataja **Milvi Padjus**.

Raamatukogude ühendamine parandas nii „elutingimusi“ kui ka tegutsemis- ning koostöövõimalusi. Peamine koostööpartner on muidugi Kuuste Põhikool. Õpilastel ja õpetajatel on võimalik kasutada raamatukogu operatiivselt nii õppetundides, vahetundide ajal kui pärast tunde. Kõikidele klassidele on korraldatud raamatukogutunde ning pidevalt juhendatud infootsinguid.

Enamik kultuuriüritusi saavad teoks raamatukogu ja kooli ühissetevõtmistena. Näiteks toimub Vana-Kuustest pärit ja

siin kooliteed alustanud luuletaja Kalju Kanguri sünnipäevale pühendatud etlusevõistlus traditsiooniliselt raamatukogupäevade raames, koos tähistame igal aastal uuel moel emakeelepäeva ja lasteraamatupäeva.

Põlvkondadevaheline side ulatub aga teiseski suunas: Kuuste raamatukogu ruumides jätkab Saima Nemvaltsi ja Milvi Padjuse eestvedamisel oma igakuiseid koosviibimisi ka juba aastaid tegutsev pensionäride Padjaklubi.

Seega jõudsime ringiga algusesse tagasi, tõdedes, et uus ja hea on sageli hästi unustatud vana. Asutas ju Vana-Kuuste vallavalitsus 80 aastat tagasi raamatukogu just sellisena – täiskasvanutele ja õpilastele ühiseks kasutuseks.

Heli Nemvalts,
Kuuste raamatukogu juhataja

Õpiõhtule andis näo südamotohter Ilmar Särg

„Kui tahate romaani kirjutada, siis seda ma ei soovita vaenlaselegi – raske töö.“

Silmaring

„Kui te tahate romaani kirjutada, siis seda ma ei soovita vaenlaselegi – raske töö, võtab tühjaks nagu sidruni,“ sõnastas tunnustatud südamotohter Ilmar Särg külitselastega kohtudes ühe või-malikest muretuma elu retseptidest.

Lobeda esinejana suutis dr Särg paari tunni jooksul Külitses kuulajaile väljastada (kui piltlikult öelda) mitu punnsuutäit suulisi retsepte mitmelt elualalt. Näiteks hästi mõjuv ja samas ohutu unerohi on kõigile kättesaadav ja mokkamööda: iga päev tuleb tarvitada supilusikatäis mett.

Dr Särg, keda lisaks õpitud ametile teatakse ja tuntakse kui raamatute kirjutajat ja kirjastajat, harrastusmesinikku ja meeksperti, käis Külitse raamatukogus kohtumisõhtul oktoobris ülemaalse täiskasvanud õppija nädala ajal. Kokkusaamise muutis mõneti ajalooliseks töö, et selle aasta algul väga kasinatest oludest uude kodusse kolunud raamatukogu kutsus nii oma lugejaid kui teisi külaelanikke esimest korda avalikule üritusele.

Meie päevil on kohtumisõhtutele kutsute edastamine võrdlemisi ettearvamatule tulemusega tegevus, sest nii televisioon kui arvuti on paraku vallutanud inimeste aja, tähelepanu ja tahte. Ilmar Särgki võis oma kogemusest meenutada, kuidas ta paluti ühe raamatukogu poolt korraldatud

kohtumisele, kuhu teda tuli kaema-kuulama kolm huvilist. Mõistagi oli tol korral piinlik kõigil.

Raamatukoguhoidja romaanilmus arsti kaasabil

Kes on kordki viibinud seltskonnas, kus jutuohje hoiab Ilmar Särg, see teab, et igav ei hakka. Külitses keskendus külaline jututeemasid valides sellele, kuidas ta on raamatutuid nii kirjutanud kui kirjastanud.

Mõistagi kasutas Ilmar Särg võimalust ja tutvustas perekirjastuse Lambri Raamatukõige uumat üllitist – romaani „Lapsena metsas“, mille autoriks on Järvamaa Viisu raamatukogu juhataja Tiit Vahemets.

„Tiit Vahemets on Eesti kõige noorem metsavend,“ tutvustas Ilmar Särg. „Poiss oli kaheaastane, kui läks koos vanematega metsa. Ta oli seal 11 aastat.“

Südamotohter võis raamatukoguhoidja poolt kirjutatud romaani käsikirja raamatuks vormida tänu tuntud poliitikute Mariann ja Tunne Kelami rahalisele toetusele.

Edu sõltub huvilistest

Raamatukogu eestvõttel korraldatud esimene ödus õpiõhtu andis õnneks kinnitust, et Külitses on säilinud moodsa aja painetest hoolimata seltskond soliidseid ja ärksa meelega inimesi, kes sooviksid aegajalt kokku saada. Ilmar Särg tegusa ja mitmekülgsest andeka isiksusena meelitas tol toredal oktoobriõhtul raamatukokku

kuraditosin kuulajat. Oli neidki inimesi, kes oleksid tahtnud tulla, kuid töö või muude tarvilike toimetamiste tõttu pidid loobuma.

„Huviline rahvas ja optimistlik ellusuhetumine,“ iseloomustas Ilmar Särg külitselastega koosveedetud tunde raamatukogu uhiuues külalisteraamatus. „Jätkugu jõudu edaspidigi üritusi korraldada!“

Rahulolu peegeldus ka neist arvamustest, mida kohtumisõhtul viibinud inimesed hiljem väljendasid. Nii mõnigi tunnistas, et kui enne kohaletulekut näris hinges väike kahtlus, kas asi on ikka osalemist väärt, siis tegelikkuses andis õpiõhtu keskustelu hea emotsionaalse laengu. „Küll on kahju, et jätsin kaasa võtmata enda poolt küpsetatud suupoolise – ei julgenud, ei tea ju, kuidas siinkandis kombeks on,“ arutles Vaike Katai, kes varem elas Pukas ja oli sealse raamatukogu ettevõtmistel sage külaline. „Järgmisel korral toon kindlasti midagi kaasa.“

Esimene kordaminek on andnud tiivustust lootusele, et Külitse ärksam ja koostööaltim rahvas võiks edaspidigi raamatukogu kitsukestes, kuid hubastes tingimustes kohtuda ja toredate külaliste mõtlenust ja teadmistest osa saada. Rahvas soovil kutsutavad külalised on ehk eelduseks, et järgmistes õpitundides on hõivatud kõik need paarkümmend tooli, mis raamatukogu ruumidesse mahuvad.

Toivo Ärtis

Soome raamatukoguhoidjad uudistasid Tartumaal

KULTUUR JA ELU: Kolkja vastremonditud raamatukogus võisid Soomest tulnud külalised tutvuda ka kohaliku kogukonna tavadega. Foto: Hele Ellermaa

Tutvumiskäik

Soome raamatukoguhoidjate õpperühm Helsingi Linnaraamatukogu projektijuhi Kristina Virtaneni juhtimisel külastas 6. novembril Tartumaad.

Soomlased alustasid oma tutvumisretke Tartu Linnaraamatukogust. Seejärel sõideti maale, et tutvuda Kõrveküla ja edasi tutvuti Vara raamatukoguga. Pärast toidupausi Kolkjas külastati sealset värskest remonditud raamatukogu. Külalised uudistasid põnevusega ka Varnja muuseumi. Tutvumiskäik Tartumaale lõpetati Koosa raamatukogus ahjusooja kringli maitsmisega.

Järgmisel päeval külastasid kolleegid Soomest Viljandimaa raamatukogusid. Oma õppereisi lõpetuseks kuulasid külalised Rahvusraamatukogus loenguid.

Hele Ellermaa

Vikerkaarevärviline raamatukogu püüab pilku

Ruumi- ja värvilahenduse kontseptsioon Võrumaa Kutsehariduskeskuse raamatukogus

Rahulolu

Hea lugeja, kes sa selle kirjatüki kaudu sisened Võrumaa Kutsehariduskeskuse raamatukokku, alustuseks ütlen Sulle, et varemalt oli siin spordisaal.

Olemasolev õppehoone on ehitatud 1950. aastal arhitekt Arnold Matteuse projekti alusel põllumajanduslikuks kooliks. Hoonekompleks on tiibhoone, millest ühte hoonetiiba oli planeeritud aula ja teise spordisaal.

Ja nüüd... on endises spordisaalis kolmekordne raamatukogu. Sisenedes näed esmapilgul avarat saali ja kaheksat sammast, milledele toetub korrusehitus. Ruumis domineerib kaks värvust – roheline ja kollane. Märkad kindlasti treppi, mis teisele korrusele viib ja vikerkaare värvides ringi, mis trepile juhatab. Kas märkasid, et sinine värv juhatab Sind esimesele trepiastmele. Tea, et see pole juhuslik! Sinine on ikka olnud koolivärv, sinine on taevavärv.

Poolringikujulisele trepile astudes võid heita pilgu suurele maakardile, mis ripub raamitud kohe trepi juures seinal. Teisele korrusele jõudes astud esmalt sinise värvilaiguga põrandale. Nüüd märkad ka värvide julgeid kontraste. Teise korruse värvidenäena on oranž ja sinine omavahel kokku sobitatud. Kui põrandal sinine kattematerjal, siis sel osal asub oranžitooniline mööbel, ja vastupidi. Nüüd taipad ilmselt ruumilahenduses kogu kontseptsiooni. Jah, õigus! Esimesel ja teisel korrusel on kokku sobitatud kaks erinevat värvi, mis ra-

VÄGA KAUNIS JA TÄNAPÄEVANE:
Disainipärlina mõjuv Võrumaa Kutsehariduskeskuse raamatukogu.

kenduvad põrandakatte ja mööbli värvi valikus. Veel märkad eripärana, et esimese ja teise korruse vahelagi on poolkaarjate väljalõigetega, mis piiratud roostevabast terasest käsipuudega.

Nüüd aga liigume julgelt mööda keerdtreppi, mis ikka sinine, edasi kolmandale korrusele. Mida märkad siin? Jah, siin võtab Sind vastu veel julgem värvilahendus. Põrandale on valitud kuus erinevat värvi vikerkaarest! Sellel korrusel on vana ja uus kokku seatud. Märkad puitkonstruktsioone, mis on olnud siin hoone ehitamisest saadik. Puhastatud ja õliga immutatud puutalad võrdsitavad keskkonda ja samal ajal raamistavad ruumi liigendusi.

Ruumi omapärasust mõjutavad valguse- ja värvimängud, mis kellaajaliselt on pidevas muutuses. Ja kui veel päike piilub katuseakendest ruumi, siis näed efekti, kus seinad ja lagi värvuvad, muutes ruumi vikerkaarevärviliseks.

Minu loometööga kaasneb alati legend. Raamatukogu loomelooks on „Taevatrepp” ja „Vikerkaaretempel”.

Küsite kindlasti, kuidas tekivad sellised ideed? Vastan: ideid käin noppimas isand Platoni Ideede Maailmast. Filosoof Platoni Ideede Maailm on muutmatu ja täiuslik, on meelttega tajutav.

Lõpetuseks tsiteerin Võrumaa kultuurijuhti Peeter Laursonit, kes märgib kokkuvõttes Kultuuriaasta 2005: „Omaette tuleb rääkida Võrumaa Kutsehariduskeskuse raamatukogust. Paljude inimeste koostöötaja ja ettekujutus nüüdisaegsest raamatukogust viisid selleni, et raamatukogu on üks kaunimaid ja tänapäevasemaid kogu riigis!”

2005. aastal pälvisin Võrumaa parima kultuurielu edendaja aunimetuse.

Eriliseks tunnustuseks on, raamatukogu valimine ajakirja *Archidea* (nr 33/2006) veergudele. Hollandis kaks korda aastas ilmutatavas ajakirjas tutvustatakse maailma maade põnevamaid arhitektuurilisi lahendusi. (Vaata ka: http://www.sarlin.com/framework/ModuleFiles/mod_document_url/152/ARCHID_EA%20n%C2%B033.pdf)

Nõnda tutvustasin Sulle Võrumaa Kutsehariduskeskuse raamatukogu.

Lugupidamisega

Ülle Pungits,
raamatukogu juhataja

Ajakaja

Luuletaja Tiina Jakobson lugejate keskel

Koruste raamatukogu korraldas 21. oktoobril kohtumise luuletaja Tiina Jakobsoniga, kes on kirjutanud nelisada luuletust.

Tiina Jakobson on paljud oma luuletustest viisistanud, kõige rohkem armastab ta pilli mängida. Autoril on ilmunud neli luulekogu: „Mängutoos“, „Maarjamaa paesel pinnal“, „Äraõitsenud meelespead“ ja „Ajavalgel“. Kaaned ja illustratsioonid oma luulekogudele on ta teinud ise. Luuletaja on luuleraamatutes kirjutanud Eestimaa ilust, võlust ja valust, elust enesest, selle helgemast ja nukrast poolest. Samuti on ta väljendanud tundeid ja mõistusemeele kaudu nägemusi elu kulgemisest kui kiirelt voolavast ajajõest.

Luuleraamatuid osteti koju kaasa koos autogrammiga. Üritus lõppes maitsva Hilsil tordiga. /Esmatrikk: Rõngulane (11/2006)/
Koruste raamatukogu juhataja **Maie Loot**

Tööjuubelid aastal 2007

Helle Voore – 35 aastat Nõo raamatukogus
Sigrid Piiri – 30 aastat Nõgiaru raamatukogus
Marje Jokk – 45 aastat Tõrvandi raamatukogus
Elga Alberi – 40 aastat Uula raamatukogus
Marika Soots – 30 aastat Sangla raamatukogus

Tähesära – unistuste ööl ja raamatutega töö!

Aasa Sulg,
Melliste raamatukogu

Ma arvan, et raamatukogu ja raamatud on üks suur varandus. Isegi kui inimene on vaene, aga tal on palju raamatuid, mida lugeda, on ta ikkagi teadmiste poolest rikkam kui mõni jõukas inimene, kes ei viitsi raamatuid lugeda ja ennast harida.

Kuuste kooli õpilane **Maria Schneeberg (9. kl)**

Hea luule väga heas esituses pakkus kosutust

„Me hoolitseme Ilmatsalus selle eest, et Juhan Sütiste looming ei ununeks.“

Tähtsündmus

Ilmatsalu põhikooli ja Ilmatsalu raamatukogu ühisüritusena Juhan Sütiste mälestuseks korraldatud luulepäev toimus 6. detsembril.

Luulepäeva juhatasid sisse Ilmatsalu raamatukogu juhataja Maret Lukken ja Ilmatsalu põhikooli eesti keele õpetajad Eneli Liblik ja Maie Sokk.

Inimene kaob, mälestused jäävad

Raamatukogu juhataja **Maret Lukken** rääkis sellest, et Juhan Sütistest on mainitud paljude kirjandustegelaste (näiteks Debora Vaarandi, Anton Vaarandi, Gustav Suitsu) mälestustes.

Anton Vaarandi kirjutas kujukalt, kuidas Sütiste istus toimetusetöös laua nurgal, kõlutas jalgu ja matkis professor Gustav Suitsu kõnet. Tal oli erakordne imiteerimisvõime – ta oskas järele teha nii intonatsiooni kui kõnemaneeeri. Vaarandi kirjutas sedagi, kuidas Sütiste koos Kaarupiga ehk Karl Aderiga võistu luulet lugemise ja oma kuulajaid vaimustasid.

Debora Vaarandi aimas Sütiste uljuse taga siiski ka pinget, nukrust, võib-olla isegi kibedust.

Sütiste oli tihti kurb, väsinud, endasse tõmbunud.

Kersti Merilaas aga on iseloomustanud Sütist nii, et ta oli ilus ja puhta hingega inimene.

Juhan Sütiste – üks tellis meie kultuurimüüris

Eesti keele õpetaja **Maie Sokk** kõneles Juhan Sütiste sünnikohast ja luuletaja mälestuse säilitamisest.

Juhan Sütiste sugupuul on olnud Ilmatsaluga tihedalt seotud. Luuletaja vaarisa oli Tähtvere mõisas toapoiss. Ta sai hea töö eest kingituseks Kure talu, seal sündis ka Juhan Sütiste. Juhani ema pärines Vorbuselt.

Oma sünnikodu kohta kirjutab luuletaja järgmist:

*Mets tükkideks laguneb koost
ning algavad niidud ja salad.*

Siis tõuseb rukis kui vaelev voog

Ja põldude keskel on talu.

Igal majal, kultuuril, keelel peab olema hoidja, majahoidja, kes hoiab teed puhtad ja tulevalguse koduõues.

Juhan Sütiste loominguga säilitamisele inimeste mälu on Ilmatsalu kool jõudumööda kaasa aidanud. Aastast aastasse on

Ilmatsalus Juhan Sütiste sünniaastapäeva luulet loetud.

Juhan Sütiste elu oli lühike, kuid keerukas. Ta on käinud õhtukeskkoolis, õppinud ülikoolis, on olnud väljapaistev sportlane.

Kultuur, mida me, eestlased, säilitame, on nagu suur ja sopiline loss. Ta on ehitatud paljudest tellistest.

Üks tellis selles müüris on Juhan Sütiste nimeline. Me hoolitseme Ilmatsalus selle eest, et Sütiste looming ei ununeks.

Orbiidi tähtedest jäi eredamalt särava Juhan Sütiste

Eesti keele õpetaja **Eneli Liblik** pajatas, et looming areneb sugupõlvede kaupa. 1905. a kerkisid esile tugeva rahvustundega haritlased. Nemad kirjutasid teistele haritlastele, mitte enam „kallile maa-rahvale“. Gustav Suits kirjutas: „Saagem eurooplasteks, aga jäägem eestlasteks!“

Järgnes Esimene maailmasõda. Pärast sõda kerkivad esile Under, Gailit, Visnapuu ja teised. Tormilisele tundlemisele järgneb vastulööök. Rühmitus Orbiit toob lugeja agulisse, töölisrahva keskele, näitab ühiskonna vaesust. Orbiidi tähtedest jääb eredamalt põlema Juhan Sütiste oma. Järgmiseks esilekerkivaks põlvkonnaks on Arbujad. Arbujad jäävad kvaliteedimärgina tähistama kaotatud kuldaega. Ja õp. Liblik lõpetas oma jutu tsiteerides Talvikut:

*„Meie saatus on püüda tüüriil
kõigi lootuste avariiski
ja tõdede vankuval müüriil
meelt heita ja elada siiski.“*

Juhan Sütiste luule meie aja noorte esituses

Luulekonkursist võttis osa 32 õpilast erinevatest Tartu linna ja maakonna koolidest. Osavõtjad jagati kolme vanusegruppi: 5.-6.klassi õpilased, 7.-9.klassi õpilased ja gümnaasiumiõpilased.

Luulekonkursist osavõtjad esitasid kaks luuletust, millest üks oli Juhan Sütiste looming ning teine Sütiste kaasaegse luuletus.

Etlejaid hindas žürii, kuhu kuulusid **Jane Suvi** (Miina Härma gümnaasium), **Kadri Sõrmus** (Tartu Ülikool) ja **Andrus Allikvee** (Tartu linnaraamatukogu).

Juhan Sütistele pühendatud luulekonkursi võitjateks tulid nooremas vanuserühmas **Tuuli-Ann Freienthal** (Alatskivi keskkool), **Risto Kukk** (Ilmatsalu põhikool), **Hanna-Liisa Tamm** (Konguta algkool-lasteaed); keskmises vanuserüh-

mas **Grete Väikene** (Ilmatsalu põhikool), **Reelika Kirs** (Alatskivi keskkool), **Katriin Altement** (Kambja põhikool) ja gümnaasiumiõpilastest **Jane Saks** (Lähte ühisgümnaasium), **Joosep Trumm** (Härma gümnaasium), **Anne-Mai Tevahi** (Forse-liuse Gümnaasium).

Žürii poolt märgiti ära Ilmatsalu põhikooli õpilased **Iti Kaasik**, **Janeli Toomel** (noorem vanuserühm) ja **Karen Katri Voll** (keskmise vanuserühm).

Luulepäeval oli esindatud järgmised koolid: Ilmatsalu põhikool, Tartu Forse-liuse gümnaasium, Lähte ühisgümnaasium, Tartu Mart Reiniku gümnaasium, Kambja põhikool, Tartu Miina Härma gümnaasium ja Konguta algkool-lasteaed, Alatskivi keskkool ja Kuuste põhikool.

Juhan Sütiste luule lugemise päev lõppes kohvilauas. Jagati aukirju ja kingitusi. Iga konkursist osavõtja sai Ilmatsalu põhikooli almanahhi „Salvestaja“. Üritusest tehti film.

Meeleolu aitasid tõsta Ilmatsalu põhikooli ja Ilmatsalu muusikakooli tantsijad, lauljad ja pillimehed.

Head luulet väga heas esituses oli huvitav ja kosutav nautida.

Kogu üritust toetas Tähtvere valla-
valitsus ja Kultuuriministeerium

Madli Sults ja Riin Rannamets,
Ilmatsalu põhikooli 9. klassi õpilased

Tänuavaldus

Ilmatsalu raamatukogu ja Ilmatsalu põhikooli korraldustoimkond tänab

südamest kõiki armsaid osalejaid, eesti keele- ja kirjandusõpetajaid

Tähtvere vallavalitsust ja Eesti Vabariigi kultuuriministeeriumit ja teisi abistajaid, tänu kellele, meie ühisüritus

Juhan Sütistele pühendatud luulepäev hästi korda läks!

Eneli Liblik,
eesti keele- ja kirjanduse õpetaja

Heidi Piisang,
huvijuht

Maie Sokk,
eesti keele- ja kirjanduse õpetaja

Maret Lukken,
Ilmatsalu raamatukogu juhataja

Ilmatsalus, 14.12.2006

Kui Jeesus Kristus oleks elanud Limericis...

Mõttematk

Kui õpetaja on õppiva inimese jaoks teadmiste merel kapten, siis tuleks meil, raamatukoguhoidjatel, olla lootsi rollis.

„Jeesus ja ilm – see on minu kirjand,“ alustab raskest tõvest paranenuna oma noorema venna Malachy klassi – viiendasse – sattunud Frank McCourt, eesti keeldegi jõudnud psühholoogilises autobiograafilises arenguromaanis „Angela tuhk“ (Pulitzeri auhind 1997), mis on autori sõnul väike ülistuslaul naistele.

„Ma ei usu, et Jeesusele, kes on meie issand, oleks Limericki ilmad meeldinud, sest siin sajab lakkamatult ja jõgi hoiab linna pidevalt niiskena. Mu isa ütleb, et Shannon on mõrtsukalik jõgi, sest see mõrvas mu kaks venda. Kui Jeesuse pilte vaadata, siis on näha, et Ta rändab mööda vanaaegset Iisraeli, ainult lina ümber. Seal ei saja kunagi ja kunagi pole kuulda, et keegi kõhiks või tiisikust põeks või midagi sellesarnast ja seal pole kellelgi töö-kohta, sest neil pole muud teha kui ühes-koos seista ja mannat süüa ja rusikaid raputada ja ristilöömistel käia. Kui Jeesusel kõht tühjaks läks, polnud tal vaja muud teha kui mööda teed viigipuu juurde minna ja kõht täis süüa. Kui ta õlut tahtis, võis Ta suure klaasi kohal kätt lehvitada, ja õlu oligi kohal Samuti võis ta külastada Maarja Magdaleenat ja tema õde Martat ja nemad andsid talle lõunat ega küsinud selle eest midagi, ja Ta laskis oma jalgu pesta ja Maarja Magdaleenal need juustega ära kuivatada, samal ajal kui Marta nõusid pesi, mis on minu arust ülekohtune. Mispärast peab tema nõusid pesema, kui tema õde niisama istub ja meie Issandaga lobiseb? See on hea, et Jeesus otsustas juudina sündida seal soojal maal, sest kui Ta oleks Limerickis sündinud, oleks ta tiisikusse jäänud ja kuu aja pärast ära surnud ja mingit Katoliku kirikut poleks olemas olnud ja meil poleks armulauda ega kinnitamise sakramenti ja me ei peaks katekismust õppima ega Temast kirjandeid kirjutama. Lõpp.“

Edukaks kõigi raskuste kiuste

Iiri väljarändajate, kes pöördusid kodumaale tagasi, poeg Francis „Frank“ McCourt (sündinud 19. 08. 1930), on sissemonoloogina loodud bestsellereis „Angela’s Ashes“ (eesti keeles Angela tuhk) ja „Tis“ (Jah, on küll) avanud kehva pere suure majanduskriisi aegse elu vaevad ja laste kasvuraskused ja –rõõmud. Ja loomulikult ei jäänud ta Iirimaale, vaid siirdus esimesel

LOOTS ÕPILASTE KESKEL: Tartu Lastekunstikoolis raamatukoguhoidjana töötab ikka ja alati kultuurierk Asta Liivak.

võimalusel kõikide või-maluste maale – Ameerikasse. Nõude-pesijast, mitut laadi lihttöödest üle kasva-des tõustes – ilma gümnaasiumitunnis-tuset – üliõpilaseks, seejärel kooliõpe-tajaks. Ta õpetas inglise keelt teise keele-na New York City mitmetes koolides kolmkümmend aastat – seni, kui tuli kuul-sus kirjanikuna. Aastal 2005 valmis Frank McCourt iluloolise sarja kolmas raamat „Teacher Man“, mida kriitikud on soovi-tanud kohustuslikuks lugemisvaraks igale Ameerika õpetajale, meisterlikult kirjelda-tud, vigurlik, ja vahel küllaltki konarliku aastatepikkuse töö kokkuvõtte koolis.

Ka tema noorem vend Malachy McCourt, alul raadiodiktor, kirjutab autobiograafilisi teoseid. Koos on nad kirjutanud näidendi „A Couple of Blackguards“ (Kaabakate paar) – kahe mehe elu ja juhtumuste lugu.

Ülemlaul raamatule ja raamatukogudele

Frank McCourti teostest nähtub, kui oluline koht on inimese elutee kujundamisel kooliharidusel ja raamatul, raamatukogudel, lugemisel.

Kaarel Tarand kirjutab 2006. aasta 8 detsembri „Sirbis“: „...kui me ei näe ega hakka nägema muuseumides, raamatukogudes ja ka ringhäälingus haridussüsteemi loomulikkude osa, siis kellele ja milleks me neid üldse peame? Turistidele? Meelelahutuse vormina? Kas tee olümpiavõitlusele ei algagi enamasti koolispordist?“

Tarand nendib, et meie erakonnad räägivad õigustatult ja häbenematult, et nende eesmärk on pääseda võimule, et siis

oma ideid realiseerida. Loomupärane soov valitseda katab paraku erakondade kujutelmades kõiki inimtegevuse alasid. Sealhulgas kultuurielu, mille kohta põhi-seaduses on lakooniliselt märgitud: „Igäihel on õigus vabale eneseteostusele“ (§ 19) ja „Teadus ja kunst ning nende õpetused on vabad“ (§ 38). Kui vaimne tegevus peab olema vaba, siis mida on seal valitseda? Ega suurt ei olegi. Seetõttu pole ka kultuuriministerium mitme muu ministeriumiga kõrvutatav valitsemisasutus, vaid, nagu kirjas ministeriumi põhimääruses ministeriumi ülesannete loendis, korraldaja, toetaja, osaleja ja informeerija.

Laura Bush, Ameerika raamatukogude patroon, rõhutab, et tasuta lugejapilet ja vaba ligipääs raamatutele, on suur panus ühiskonnaliikmete vaba arengu jaoks riigi poolt.

McCourti elukäik ja raamatud on ka ülemlaul raamatule, raamatukogudele, ja koolile. Kes Iirimaal koolist viilida püüdis, toimetati sinna sunniviisil – kasvõi politsei kaasabil. Ja selles koolis õpiti.

Kui õpetaja on õppiva inimese jaoks teadmiste merel kapten, siis tuleks meil, raamatukoguhoidjatel, olla lootsi rollis.

Kirjastus „Varrak“ tõi meeldiva üllatusena jõuluturule eelmisel aastal Frank McCourtil valmis saanud menuki „Teacher Man“ tõlke pealkirja all „Koolmeister“, siira sissevaate kooliellu – nii õpilase kui õpetaja poolelt.

Inglise keeli on raamat kättesaadav ka audioraamatuna:

<http://www.albany.edu/writers-inst/mccourt.html>.

Asta Liivak

Milline raamat on sel aastal rikastanud Sinu elu?

„Tahan elu üle sügavalt järele mõelda ja praegu on piisavalt raamatuid, mis aitavad mõelda.“

Silmaring

Elva Linnaraamatukogu pöördus tänavuste raamatukogupäevade ajal kõigi linnakodanike poole palvega mõtelda sel aastal loetud raamatute üle ning vastata meie küsimusele: „Milline raamat/millised raamatud on sel aastal rikastanud sinu elu?“

Vastata sai kirjalikult nii raamatukogus kui ka kohalikus ajalehes ilmunud kupongi vahendusel. Kõigi vastanute vahel loosisime välja viis auhinnaraamatut. Lühikokkuvõtte küsitlusest ja auhinnasaajate nimed ilmusid ajalehes „Elva Postipoiss“.

Kõik me inimestena oleme mingil moel täiesti erinevad ja mingil moel väga sarnased. Mõlemate poolte nägemine rikastab meie maailma, seepärast tahaksime ka teistele maakonna raamatukoguhoidjatele jagada küsitlusele vastanute arvamusi ja mõtteid.

Vastuseid saime rõõmustavalt palju (ligi 50). Tore, et nende hulgas oli ka laste arvamusi. Välja toodud oli võrdsest nii ilukirjandust kui elulugusid ja teatmekirjandust.

Mikk Puhalainen seljatas Elvas Erik Tohvri

Üllatuseks oli ehk ühe raamatu mäekõrgune esiletõus teiste kõrval. Selleks oli Elva enda mehe **Mikk Puhalaineni „Detektiivmärkmed“**. Seda raamatut pidasid väärt lugemiseks tervelt 13 vastanut, nende seas ka mitu perekonda.

Kommentaare:

*„Politsei maine minu silmis tõsis tunduvalt.“

*„Selline peaks olema iga politseinik.“

*„Oma eriala tõelise entusiasti märkmed.“

*Suur tänu autorile nii miilitsas kui politseis tehtud töö eest.

Kolmel korral on esile tõstetud **Erik Tohvri** raamatuid. („Kirjeldab huvitavalt elu Eestis.“)

Paaril korral mainitud järgmisi raamatuid: **Ülle Ulla „Terpichore tiiva all“**, **Sting „Murtud muusika“**, **Anton Hansen-Tammsaare „Tõde ja õigus“**.

Lapsed on enim esile tõstnud **Harry Potteri** sarja raamatuid. (Kommentaare:

„Toredad ja fantaasiat täis raamatud.“, „Kordagi ei hakanud igav.“)

Ülejäänud autoreid ja teoseid on esile tõstetud ühe isiku poolt. Siin huvitavam kommentaaridega valik nendest:

***S. Rinpoche „Tiibeti raamat elust ja surmast“** („Autor oskab rääkida budismist lääne inimesele mõistetavas keeles ja rõhutada seda, mis kõike religioone ühendab.“)

***G. Garcia Marquez „Armastus koolera ajal“** („Kui kirjandus on kunst, siis see raamat on kunstiteos.“)

Lin Yutang „Elamise tähtsus“ („Targemaks tegev raamat. Tähelepanu väärrib väga hea tõlge.“)

***L. Lehtolainen „Uskusid juba – on meelest läinud“** („Hea raamat, huvitava ülesehitusega – erinevate inimeste sisenoloogid.“)

***Eeva Park „Lõks lõpmatuses“** („Kohutav, aga meelde jääv raamat – maailmades, millest ma enne midagi ei teadnud.“)

***Aino Kallas „Täheleand“** („Suurepärase mõtteid juhata raamat L. Koidula elust.“)

***J. M. Coetzee „Häbi“** („Andis palju mõtteainet.“)

*„**Eesti muistsed aarded**“ („Ilus ja informatiivne raamat, mis on minu töös hindamatuks osutunud.“)

S. Klein „Õnne saladus ehk kuidas tekivad head tunded“ („Asjalik ja äärmiselt põhjalik käitumise ja harjumuste põhjuste seletus.“)

***N. Gaiman „Ameerika jumalad“** („Üks vähestest tänapäeva kirjeldavatest ulmeromaanidest, mis on hinge läinud.“)

*„**Kõik muutub lauluks. Luule ja luuletaja eesti luules**“ („Raamatu kokkuvõtteks sobivad K. Lepiku luuleread lk. 204:

Laulan, laululiblikaid lendab,
laulan lauluks ka iseenda.“)

*„**Vanasõnu mitmelt mandrilt**“ („Nii õpetlik kui meelelahutuslik, lai haare. Hiina vanasõna lk. 183: Raamatud kõnetavad vaimu, sõbrad südant, taevast hinge ja kõik ülejäänud kõrvu.“)

***Baricco „Ookean meri“** („Lummav, kummuline, täis elu kurbust, õudu, müstilisust ja ilu.“)

***J. Vuorinen „Joomahullu päeva-raamat“** („Pilab tänapäeva inimese pon-

nistusi olla edukas, vaimne ja harmooniline.“)

***Muru, K. „Betti Alver“** („Rikastav oli lugeda Betti Alveri elu ja loomingu kohta.“)

On neidki lugejaid, keda huvitavad inimkonna arenguprobleemid, nii ametlikud kui alternatiivsed. Esile on toodud järgmist:

***D. Icke'i raamatud „Aja silmus“, „Matrixi lapsed“, „Mina olen mina, mina olen vaba“;**

***T. Madissoni „Maailma uus kord“ ja „Holokaust“.**

Ajaloo- ja ühiskonnateemadest:

***V. Suvorov „Jäälõhkuja“;**

***V. Lepassalu „Süümeipiinadeta“;**

***J. Lina „Õised päevad“.**

Paljud vastanud mainivad, et eriti on meeldinud autobiograafilised raamatud. Esile on toodud järgmisi:

***Ira Lember „Kaleidoskoop“;**

***Anna Haava „Mälestusi Laanekivi Manni lapsepõlvest“;**

***Debora Vaarandi „Aastad ja päevad“;**

H. Kruus-Sarapuu „Puu mõõdab inimest“ jt.

Lastele on selle aasta lugemistest meelde jäänud veel:

***A. Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“** (Kommentaari: „See raamat läks mulle tõesti hinge. Lihtsalt ilus raamat.“);

***F. Le Gloahec „Esimene galopp“** („Tõeline, vapustav raamat. Sain teada väga palju.“);

***Ü. Saaremäe „Käpipuu vennaskond“;**

***Sari „Spiderwicki kroonikad“;**

***R. Dahl „Suur sõbralik hiiglane“;**

***A. Pervik „Arabella, mereröövli tütar“ jt.**

Meie küsitlus näitas, et inimesed ei väärtusta sugugi ainult kergemat meelelahutuskirjandust. Otse vastupidi: raamat, mis rikastab elu on mõtlemapanev, hinge puudutav, teadmisi pakkuv või elukogemustel ja mälestustel põhinev.

Lõpetuseks jäägu kõlama ühe vastaja kaunid sõnad:

„Tahan elu üle sügavalt järele mõelda ja praegu on piisavalt raamatuid, mis aitavad mõelda.“

Pille Rekker,

Elva Linnaraamatukogu

„Meie Lehe“ ilmumist korraldavad toimkond: Hele Ellermaa, Heikko Ellermaa, Toivo Ärtis.

Toimetuse e-post: meieleht@hotmail.ee; toimetuse telefon: 741 4306. Kõik kaastööd on ikka ja alati oodatud!

Meie tänu on sõnadest suurem!

Hele Ellermaa, Heikko Ellermaa ja Toivo Ärtis – Meie Lehe toimkond, keda Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp tunnustas 2006. aasta detsembris aastapreemiaga.